

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Čakčamánu ● Ragátmánno ● Skierde ● September 2008

Svenska Samernas Riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 UMEÅ, tel. 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post ssr@sapmi.se

Katastrofstöd för foder

SSR har i ett flertal överläggningar med Sametinget tagit upp frågan om beredskap för den kommande vintern gällande betesfrågor. Från SSR har framförts ett flertal förslag. Bland dessa förslag återfinns:

- Alternativa betesmarker – är detta ett alternativ?
- Kan ny teknik vara ett stöd för att minimera effekterna vid beteskris?
- Kan en fondbildning vara ett alternativ för att parera kommande beteskriser?
- Kan vi skapa incitament för att hålla vinterhjorden nere på en minimal nivå?
- Kan vi stimulera utveckling av billigare foder?

Senast diskuterades frågan på Sametinget den 4 september. Sametinget kallar nu under oktober till en överläggning i frågan i Luleå.

Pristillägget för renkött

Det nuvarande systemet med prisstöd har funnits sedan 1973. Stödet är reglerat i statliga förordningar. Prisstödet har legat på nuvarande nivå i flera år – i princip sedan 1997. Någon indexreglering av stödet har inte skett under denna tid för att kompensera för inflation och kostnadsförändringar i samhället. Grunderna för stödets utformning är inte heller det beskrivet i gällande regelverk. SSR har nu begärt hos Sametinget, att en översyn av det nuvarande stödet skall ske. Sametinget kommer nu att tillsätta en arbetsgrupp, i vilken SSR kommer att ingå, som skall undersöka såväl pristilläggets konstruktion samt ersättnings storlek.

I samband med denna fråga har också SSR tidigare föreslagit att det nuvarande fältdatasystemet för pristillägget skall moderniseras. Sametinget förväntas fatta ett beslut inom kort om att lägga ut ett uppdrag på SSR för att utreda denna fråga.

Handläggningstider på Sametinget

SSRs Landsmöte framförde kritik gällande handläggningstider på Sametinget för framförallt det s k startstödet till unga renskötare. SSR har i samtal med Sametingets ledning diskuterat denna fråga och framfört Landsmötets kritik. Från Sametinget beklagar man att handläggningstiderna ibland har blivit oacceptabelt långa.

Man har nu arbetat igenom frågan och har för 2009 målsättningen att inget startstödsärende skall behöva ta mer än 60 dagar. Sametinget överväger också att erbjuda rådgivning samt ta fram en lättförståelig information för de som avser att söka startstöd i syfte att förenkla ansökningsförfarandet.

Rovdjursfrågan

Rovdjursfrågan är idag en av de viktigaste frågorna som SSR arbetar med. Under vecka 40 kommer SSR att delta i det stora rovdjursmötet i Storuman. Vi kommer där, på samma sätt som vi gjorde på rådslaget i Vilhelmina i slutet av augusti, föra fram våra åsikter och krav gällande den svenska rovdjurspolitiken och dess effekter på rennäringen. Under september har SSR dessutom tillskrivet Sametinget om behovet av att omedelbart tillföra mer medel för skador på grund av Björn och Örn samt konstruktionen av detta stöd. De slutsatser som vi kommer att diskutera och framföra i Storuman är bl a:

- Om rennäringen skall överleva så måste predationen minska ner till 25 % av nuvarande nivå (5 % toleransnivå i samebyarna).
- Toleransnivåer på samebynivå måste genomföras snarast
- Skadeförebyggande åtgärder i form av samordnade system/regler (regional nivå) för t.ex. skydds jakt måste omedelbart utvecklas
- Rovdjursersättningen måste anpassas nivåmässigt till det predationstryck som rennäringen drabbas av.
- Konstruktionen av rovdjursersättningen måste anpassas till verkligheten, detta är främst märkbart gällande björn där ersättningen närmast är en förolämpning
  - I björnfrågan måste omedelbara insatser genomföras både vad gäller att nedbringa björnstammen men också att höja ersättningen från nuvarande nivå. SSR förväntar sig resoluta insatser från Sametinget i denna fråga.
- Övriga åtgärder i SSRs rovdjurpolicy måste implementeras

Skogsgruppens arbete

Den 7 till 8 oktober har Centrala samrådsgruppen för skogsbruk och rennäring möte i Lycksele. Där diskuterar företrädare för skogsbruk och rennäring gemensamma frågor. I samband med detta kommer SSR att presentera sin skogspolicy för gruppen. Skogsgruppen kommer också att ha ett möte för att diskutera olika skogsfrågor. Bl a kommer vi att diskutera skogsavverkningar i fjällnära skog. Regeringen har tillsatt en utredare för att titta på detta. Om du vill att skogsgruppen ska ta upp någon särskild fråga så kontakta de som företräder samebyarna i ditt område.

Renlycka

Arbetet med att bygga upp den nya branschorganisationen Renlycka har nu startats. För närvarande pågår rekryteringen av en projektledare som under tre år skall arbeta med att skapa denna nya organisation. Mer information följer i nästa månadsbrev.

SSR på Arktisk konferens på Grönland

Den 9-10 september deltog SSR genom Malin Brännström på en konferens om Arktis i Ilulissat på Grönland. Nordiska ministerrådet arrangerade konferensen för EU. Det diskuterades hur EU kan arbeta med Arktiska frågor. SSR fick möjlighet att berätta om de problem som rennäringen och samerna står inför när klimatförändringarna kommer. Eftersom markkonflikterna redan har gjort att läget är ansträngt finns det begränsade möjligheter att anpassa sig till klimatförändringarna. Nu återstår att se hur EU kommer att arbeta vidare med Arktiska frågor...

Första fallet av blåtunga i Sverige

Den smittsamma djursjukdomen blåtunga har efter analyser på Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, konstaterats på en gård i Halland. Det är första gången blåtunga förekommer i Sverige. Jordbruksverket har beslutat att införa ett restriktionsområde för att minska risken för smittspridning. Från restriktionsområdet är det bland annat förbjudet att föra ut idisslare som till exempel nötkreatur, får och getter. Det är 81 kommuner som helt eller delvis berörs av restriktionerna.

När det gäller blåtunga på ren så har SSR fått information att renen skulle kunna bli smittad av viruset som orsakar sjukdomen, men för att viruset skulle kunna föröka sig och spridas via svidknotten behövs mycket värme. I dagsläge bedömer SVA att risken för att blåtunga ska spridas norrut och drabba renen som mycket liten.

För ytterligare information angående Bluetongue hänvisas till www.epiwebb.se

Förstudie för att utreda förutsättningarna för lokal foderproduktion

SSR och LRF har startat upp en förstudie för att utreda förutsättningarna för lokal foderproduktion. Förstudien består av tre delområden

- Få ingång ett organiserat samarbete med odlare
- Få igång ett utvecklingsarbete för att få fram hanterliga balstorlekar (eller annan teknisk utrustning) som underlättar vid utfodring till renar
- Att ta fram kravspecifikation för kvalitetssäkring av ensilage och höproduktion

Förstudien pågår mellan den 1 oktober 2008 till och med 31 mars 2009. Vi kommer att anlita specialister inom området och även ta kontakt med renskötare under förstudiens gång så att vi hittar lösningar som fungerar.

Regeringen avsätter 20 miljoner kronor till viltskadeersättningar

Regeringen presenterar i den kommande budgetpropositionen en ökning med 20 miljoner kronor 2009 för viltskadeersättningar. Regeringen vill förbättra förutsättningarna för att jord- och skogsbruk, rennäringen och det småskaliga fisket ska kunna samexistera med de stora rovdjuren och sälarna. Hur dessa medel ska fördelas mellan olika näringar är ännu inte klart.

Terrängkörningsplaner - från ord till handling!

SSR inbjuder till möte den 2-3 oktober i Ammarnäs om hur vi kommer vidare i arbetet med terrängkörningsplaner till handling, d v s återställande och förebyggande av känsliga områden i fjällen som påverkats av markslitage.

Vi bjuder in ansvariga myndigheter, Miljödepartementet, Naturvårdsverket och Sametinget för att tillsammans diskutera möjligheter att minska markskador och att förhindra att markskador uppstår.

Sametinget och SSR träffade den 11 april i år Miljödepartementet för att diskutera de medelsbehov som föreligger för att kunna vidta praktisk handling i frågan. Dessvärre har detta inte lett till några konkreta åtgärder och inom förbundet står vi frågande till hur vi ska komma vidare i det arbete som samebyarna har påbörjat.

Inom SSR vill nu åter ta upp diskussionen då vi ser stora miljöförbättrande åtgärder som är möjliga tack vare de arbete som samebyarna har utfört genom sina terrängkörningsplaner. De 6 samebyar som arbetet fram terrängkörningsplaner under 2007 kan nu användas som

modell för andra samebyars arbete. Ekonomiskt stöd till att upprätta terrängkörningsplaner kan också fås genom att ansöka om medel hos Sametinget.

Vi anser att näringen har tagit fullt ansvar i frågan och nu saknas endast myndigheternas hjälp för att kunna genomföra terrängkörningsplanerna i full skala. Tiden går och det börjar bli bråttom om Sverige skall uppfylla de nationella miljömålen för år 2010 som innebär att skador på mark och vegetation orsakade av mänsklig påverkan ska vara försumbara.

SSR förhandlar om pris på akrylatbensin

Lantmännen Aspen Petroleum har lämnat offert på Aspen akrylatbensin och förhandling pågår. Vi avvaktar prisutvecklingen på världsmarknaden för att se när det är mest gynnsamt att skriva på ett avtal. De orter idag som är aktuella när det gäller leverans av fat med akrylatbensin är Östersund, Dorotea samt Jokkmokk.

Utbildning för rentransportörer inställd

Den utbildning för rentransportörer som skulle hållas i Lycksele den 3 oktober är inställd p g a för få anmälda. Vi hoppas kunna komma tillbaka med en ny inbjudan.

Inga besked till SSR om medel till nytt reflexprojekt

SSR har sedan ett och ett halvt år tillbaka fört diskussioner om medel hos Trafikförsäkringsföreningen till att genomföra ett nytt reflexmäringsprojekt med samebyarna. I dagarna har vi fått besked om att beslut om medel först kan komma att tas tidigast under mitten av oktober månad. Detta betyder att vi har missat tåget för i höst att komma igång med projektet.

Även om vi skulle få bifall till vår ansökan om pengar i oktober 2008 så kommer vi inte att kunna leverera dem till alla som önskat, då vi har en beställning på totalt cirka 40 000 klavar. Tillverkningen av dessa måste ske löpande under kommande vinter i sådana fall.

Vi hoppas givetvis att vi ska få ett positivt beslut och återkommer till er så snabbt vi vet mer i frågan och för att följa upp de intresseanmälningar ni har gjort om att delta i projektet.

Rättsskyddsförsäkringen

Nu är det dags för samebyarna att anmäla ändrat renantal inför fördelningen av premien för rättsskyddsförsäkringen. Bifogat till samebyarna finns ett brev med det renantal som vi har registrerat för just er by. Hör av er till kansliet för ändringar.

Försäkringar

SSR har under ett år försökt att få fram ett bra försäkringspaket för sina medlemmar. Under sommaren har vi bytt samarbetspartner och håller nu äntligen på att få fram ett mycket bra erbjudande för våra medlemmar. Samtliga förslag, förutom den nedan beskrivna ansvarsförsäkringen är erbjudanden där ni som medlemmar själva tecknar försäkringarna.

Försäkringslösningen kommer att bestå av tre delar:

- Ett paket för enskilda personer inom samebyar och sameföreningar. Detta försäkringspaket, som kommer att presenteras i sinhelhet under november månad, kommer att innehålla erbjudanden om:
  - Livförsäkring
  - Olycksfallsförsäkring
  - Sjukförsäkring
  - Barnförsäkring
  - Sjukvårdsförsäkring
  - Ersättarförsäkring
- Ett försäkringspaket för samebyarna. Detta paket är nu under utarbetande men kommer att bl.a. innehålla ansvarsförsäkringar och företags(organisations)försäkring. Inom detta paket har SSR redan tecknat en övergripande ansvarsförsäkring för våra medlemmars räkning:

Ansvarsförsäkring för rennäringen

Ansvarsförsäkringen gäller för skador som SSR, sameby eller enskild medlem i sameby kan bli skadeståndsskyldig för vid utförande av rennäring. Försäkringen gäller för personskador (ej sakskaador såsom renbetesskador).

Försäkringsbeloppet är max 10 miljoner kr.

Försäkringen gäller även för skador mellan de försäkrade d v s om en person i en sameby skulle bli skadad av en annan samebys verksamhet.

Ett väsentligt undantag är att försäkringen inte gäller för skador orsakade av motordrivna fordon, dessa ska ha egen trafikförsäkring. Sameby/enskild medlem bör inte ta bort sin egen ansvarsförsäkring eftersom denna försäkring bara är ett komplement till era egna försäkringar.

- Ett försäkringspaket gällande sakförsäkringar. Detta paket är under utarbetande.

Samer i Syd

Ett informationsblad från Samer i Syd, som blev medlemmar vid Landsmötet, bifogas.

Connect Sápmi Examen 11 november

Tisdagen den 11 november är det dags för examen i Connect Sápmi. Nio kvinnor som tillsammans har sju företag/företagsideér kommer att presentera sin affärsidé inför en panel som består av affärsrådgivare från en rad olika branscher,

Examen pågår 10.00 - 17.00 i Vardagsrummet, (1 tr upp) på restaurang REX i Umeå med avbrott för lunch. Vill du delta som publik är du välkommen! Vill du äta lunch på Rex kostar det 100 kr och betalas på plats. Anmäl ditt deltagande till info@sapmi.se, eller tfn 090-14 11 80.

Du kan antingen vara med hela eller halva dagen eller lyssna på endast en företagspresentation.

Program

10.00 - 10.10	Välkomna Om CONNECT Sápmi
10.10 - 10.50	Petra Marainen/Madeleine Wetterström
10.50 - 11.30	Lena Sandberg-Johansson
11.30 - 12.10	Sara Omma
12.10 - 13.00	Lunch, REX
13.00 - 13.40	Inger Hellman
13.40 - 14.20	Anna-Marja Kaddik/Sophia Renfjell
14.20 - 14.40	Kaffe, ringpaus
14.40 - 15.20	Helena Länta
15.20 - 16.00	Katarina Rimpi
16.00 - 16.20	Avslutning

Panel: Anders Blom, förbundsdirektör, SSR
Anita Boström, Seren AB, företagscoach ”Samiska kvinnors företagande”
Anneli Jonsson, VD Idre Ren AB
Johan Carlstedt, VD Connect Sverige
Karin Bodin Jonsson, VD Polarbröd
Magnus Persson, Export manager, Norrmejerier.

Starta-egetdagar i Östersund 21-22 oktober och 2-3 december

21-22 oktober och 2-3 december kommer Starta-egetdagar att anordnas i Östersund. Detta sker i samarbete med ALMI Mitt. Reseersättning utgår och del avboendekostnaden.

För mer information se annons i Samefolket och SSRs hemsida: www.sapmi.se Eller kontakta Ellacarin Blind, telefon 090-14 11 82, e-post ellacarin@sapmi.se

MR-dagarna 13-14 november

Mänskliga rättigheter i en globaliserad värld är temat då MR-dagarna anordnas för sjunde gången. I år finns det ett speciellt tema som är Urfolk och minoriteter. Malin Brännström kommer att delta i några av seminarierna. Läs mer i bifogat program eller på www.mrdagarna.se.

Några av de möten SSR deltar i under oktober

3 okt	Möte med Jordbruksverket
6 okt	Regionalt möte i Arjeplog och möte om medlemsfrågor
6 okt	Möte med Eskil Erlandsson om framtidens skogsbruk
7-8 okt	Centrala samrådsgruppen för skogsbruk och rennärning
7-8 okt	NUTEK arrangerar konferens om ”Forskning och erfarenhet. Främja kvinnors företagande och resurscentra för kvinnor”, Stockholm
8-9 okt	Konferens om Arktis i Umeå
15 okt	Möte med Jämtlands landshövding Britt Bohlin
15 okt	Folkhälsominister Maria Larsson inbjuder till länshearing i Luleå om alkohol, droger, narkotika och tobak
16 okt	Utbildning om rensköttsel och renskötselev på SLU
17 okt	SWEBUL konferens i Luleå Kan minoritetsspråk vara instrument för kulturutveckling av regioner?
18 okt	Liet Lavlut – sångtävling för minoritetsspråk i Luleå
20-21 okt	Styrelsemöte
21-22 okt	Starta-egetdagar i Östersund (sista anm dag 14 oktober)
22-23 okt	Euromine expo i Skellefteå
30 okt	Arbetsgruppsmöte ang Program för bevarande av det samiska kulturarvet, Östersund

Telefonnummer

Anders Blom	090-14 11 26	070-514 44 80
Malin Brännström	090-14 11 83	070-649 29 84
Helén Larsson	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Stefan Johansson	090-14 11 85	
Björn Linder	090-14 11 80	070-336 26 16
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	

Besök gärna vår hemsida nya hemsida www.sapmi.se för mer information.